

Stagiunea 1969-1970

Acești îngeri triști de D.R. Popescu, Teatrul „Matei Millo” din Timișoara.

Regia: Aureliu Manea. Scenografia: Doina Pop Almășan.

Cu: Florina Cercel (*Silvia*), Horia Georgescu (*Ion*), Irene Flamann (*Îngerul alb*),

Cătălina Popescu (*Îngerul negru*), Ion Cocieru (*Petru*),

Gheorghe Pătru (*Marcu*), Ecaterina Herberescu (*Ioana*),

Sever Câmpeanu (*Tatăl lui Ion*), Miron Șuvăgău (*Cristescu*).

Aureliu Manea: „În text mi-a plăcut o idee în legătură cu trecutul, pe care am căutat cu îndârjire s-o dezvolt. Textul m-a stânjenit, însă, printr-o violență vulgară, concepția mea de teatru promovând forme de ritual care caută puritate, mersul religios al sensului care înseamnă gravitatea actului. Invadat de naturalism, am urmărit să mă apăr, și de aici s-a încheșat, s-a născut estetizarea reprezentării. M-am distanțat de text, cuvintele au devenit forme «song» (recitare brechtiană). Pentru a distanța actorul de emoțiile personajelor am întrerupt de multe ori spectacolul, care de fapt se denaturează pe sine însuși de repetate ori (de pildă proba de microfon). L-am îmbrăcat pe Ion într-o cămașă cu jabou, elegantă, curată pentru a-l distanța într-un fel de condiția lui trecută. Și pentru a fi consecvent cu respingerea naturalismului, respingerea poveștii, am transformat piesa în moralitate asemănătoare moralității medievale și asta pentru că Ion, așa cum am considerat, cultivă o nouă religie a adevărului. Lupta dintre bine și rău devine lupta dintre îngeri și umbră. Este primul spectacol al meu de distanțare față de emoții, de efecte raționale conduse în sens brechtian. Am destăinuit ideile autorului exprimate naturalist, deoarece piesa (care are ca acțiune principală vorbirea) la mine devine agresivă prin puterea ce-i acordă microfonul. Eroii sunt îndurerăți de un trecut de tristă amintire căutând dar negăsind încă formele de viață pentru viitor, personajele nereușind să acționeze. Crispările se descarcă prin electrica cuvântului.” (1970)

Traian Liviu Birăescu: „Spectacolul timișorean a potențat, mai cu seamă prin metafore vizuale, poezia textului. Apoi, ca un corolar al bogăției metaforei, al neostenitei fantezii regizorale, prin investirea fiecărui element din spațiul de joc cu funcții proprii și specifice: valențele textului dramatic sunt subliniate prin mijlocirea unor microfoane; în scenă apar figuri alegorice care amintesc de moralitățile medievale; năzuința spre ideal e surprinsă proiectând pe fundal, într-o lumină irizată a reflectorului, cățărarea opintită a unui înger spre înălțimi: sensul replicilor e subliniat de bătaia unui gong. Iată câteva dintre exemplele care învederează nu numai măiestria profesională a tânărului regizor, ci și o viziune regizorale bine conturată.” (1970)

George Banu: „Pentru Aureliu Manea, piesa lui D.R. Popescu e o nesfârșită nostalgie a neputinței zborului comun. Ion și Silvia se despart, deși fiecăruia celălalt îi apare ca unică șansă de salvare: nunta e imposibilă. Rochia de mireasă, miracol între cer și pământ, coboară și apoi înțepenește ca un fruct copt de care eroii se tem, căci, «nunta înseamnă maturizare și maturitate, intrare în cealaltă etapă a zborului în care poate exista, alături de zbor, cădere și moarte». Acest spectacol elegiac, psalmodiat cu o lentoare gravă, are consistența unei bărbătești lubiri, în care, mai mult ca oriunde e implicată demnitatea umană. *Îngerii triști* sunt îndrăgostiții care nu se unesc pentru că se respectă prea mult. A iubi înseamnă pentru Silvia și Ion o protecție împotriva decepției pe care fiecare o știe iminentă.

Aureliu Manea se detașează de aparența reală a personajelor, el propunând simboluri pe care le înscrie în acest prelung cântec (de aceea cred că și textul trebuia să suporte același regim de esențializare). Decorul Doinei Pop e conceput cu o deosebită și sugestivă pregnanță: un planșeu împarte imaginea scenică în două, lăsând jos o bandă îngustă, iar deasupra o deschidere largă, de unde se marchează, în alte sfere, ecoul acestor vieți la care asistăm. Aici stăpânește dominator un idol straniu. Manea de multe ori a oferit imagini literale ale sensurilor din textele tratate; procedeul apare și acum, dar mult atenuat. Îngerul alb (interpretat cu un fascinant farmec de Irène Flamann) și Îngerul negru (Cătălina Popescu) nu mai țâșnesc din adâncuri înfiorătoare, ci participă senin metaforic la iubirea oamenilor. O scenă memorabilă încheie actul I: Îngerul alb se cațără pe o scară și, sub tirul fulgerător al Îngerului negru, se prăbușește la nesfârșit. În actul III are loc frumoasa mutație: Silvia execută gesturile Îngerului alb, iar acesta pe ale ei. Unei asemenea soluții, ce ascultă parcă de principiul alegoric medieval, îi răspund contrapunctic o sumă de simboluri ale civilizației moderne. Eroii vorbesc deseori la microfoane – poate și de aici provine sentimentul de vastitate al iubirii lor – muzică ușoară, de un elegant lirism, le acompaniază replicile. În acest amestec de instrumentație medievală și actuală se află o meditație asupra dragostei. Manea, până acum sincopat și halucinant în spectacolele sale, povestește aici un basm. Silvia, rostind în final «A fost odată...», oferă cheia întregii montări: îndepărtată poveste a unei iubiri neînlănțuite. Oamenii care visează zburând trebuie să rămână până la capăt singuri.» (1970)

Stagiunea 1969–1970

Recital de poezie,

Teatrul de Stat din Timișoara.

Regia: Aureliu Manea

Andrei Băleanu: „Un spectacol de poezie pe care același regizor l-a pregătit la Timișoara se deschidea cu imaginea unui tânăr înfășurat maiestuos într-o mantie de cavaler incoruptibil («Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi...» – Eminescu). Urma un panoptic al secolului nostru, în care tinerețea apărea când avântată, când neliniștită, afișându-și tumultuos idealurile și speranțele, urmărită de amenințarea războaielor, întinată uneori de ipocrizie și frivolitate. (Ironia este la Manea la fel de nimicitoare ca și mânia: un june spunea versuri facile de amor, pe care trei fete le recepționau simultan, chicotind în trei variante personale și bătându-le fiecare, automat, la câte o mașină de scris imaginară; la sfârșit, donjuanul azvârlea cu indiferență textul dictat, iar hârtia ajungea în tumba măturătorilor.) Era un recital al contrastelor, al întrebărilor chinuitoare ori sarcastice, printre care apăreau însă, tonifiant, străfulgerări de sublim. În încheiere, o poezie închinată străvechului pământ al patriei. O masă dreptunghiulară, de lemn, era așezată în mijlocul scenei. Tinerii interpreți aduceau o pâine mare, rotundă, rupeau fiecare câte o bucată și o mâncau în tăcere, solemn, uniți în același ritual străbun. După o excursie frământată și contradictorie în inima epocii, Manea se întorcea la certitudinile grele, permanente, pe care le vedeam parcă apărându-le neclintit cu spada în mână.» (1970)